

تاریخ هنر ایران، سبک های هنری،
هنر معماری مساجد و بناهای کشورها

تحقیق و تألیف:
هوشنگ اسدزاده
ابراهیم اسدزاده

مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم

۱۳۹۴

سرشناسنامه: اسدزاده، هوشنگ، اسدزاده، ابراهیم.

عنوان و پدیدآوران: هنر / تحقیق و تألیف: هوشنگ اسد زاده، ابراهیم اسد زاده

مشخصات نشر: مشهد: مؤسسه انتشاراتی خاتم - ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۶۶ ص. مصور دارد.

شابک: ۷-۱۸-۷۸۰۷-۶۰۰-۹۷۸

یادداشت: فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

موضوع: تاریخ هنر ایران

موضوع: سبک های هنری

موضوع: هنر معماری مساجد و بناهای کشورها

رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ ۱/۵۶/۲ ن RA776

رده دیویی: ۲۱۷/۸۱

مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم

نشر و بخش همراه: ۷-۸۶-۸۳۶۰۶۱۵

شناسنامه کتاب

عنوان: هنر

تحقیق و تألیف: هوشنگ اسد زاده، ابراهیم اسد زاده

ویرایش: شورای بررسی مؤسسه انتشاراتی خاتم

صفحه آرایی و تنظیم: سید علی ریحانی شرق

ناشر: مؤسسه انتشاراتی خاتم

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۴

شماره گان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: معین

طراح جلد: مهدیه ایمانی

قیمت دوره: ۱۹۰۰۰ تومان

شابک: ۷-۱۸-۷۸۰۷-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

۹	 مقدمه
۱۲	 نگاهی نو به تاریخ هنر
۳۰	 تاریخ هنر
۳۰	 هنر ابتدایی
۳۱	 هنرهای بدوی
۳۲	 هنر بین النهرین
۳۳	 هنر آکد
۳۳	 هنر بابل
۳۴	 هنر آشور
۳۴	 هنر مصر
۳۵	 هنر هند
۳۶	 هنر یونان باستان
۳۶	 آثار بجا مانده از هنر یونانیان
۳۷	 هنر باختر در دوره نوزایی (رنسانس)
۳۷	 دوره اول یا اوائل رنسانس
۳۸	 دوره دوم
۳۸	 کلاسیسم
۳۹	 شیوه ی باروک
۳۹	 شیوه ی رومانتیسیسم
۴۱	 شیوه امپرسیونیسم
۴۲	 قرن بیستم و جلوه هایی از نوگرا
۴۲	 سمبولیسم
۴۲	 کوبیسم
۴۴	 اکسپرسیونیسم
۴۵	 دادا و سوررئالیسم

۴۵	سوررئالیزم
۴۵	هنر تجریدی (آبستره) (انتزاعی)
۴۶	پیکره سازی نوگر
۴۶	هنر ایران باستان
۴۶	پیکره سازی و نقش برجسته
۴۷	سفالگری
۴۸	نقاشی
۴۸	فلزکاری
۴۹	هنر هخامنشی
۵۰	هنر ساسانیان
۵۱	هنر ایران بعد از اسلام
۵۱	هنر سلجوقی
۵۵	هنر ایران
۵۵	هنرهای برجسته ایرانی
۵۵	فرش
۵۶	نگارگری
۵۷	سفال و سرامیک
۵۹	موسیقی
۶۰	ادبیات
۶۱	معماری
۶۲	باغ ایرانی
۶۴	خوشنویسی
۶۵	سینما
۶۵	صنایع دستی
۶۷	هنر در جهان اسلام
۷۱	معماری

۷۲	خوشنویسی
۷۳	نقاشی
۷۵	شعر
۷۵	موسیقی
۷۵	قالی‌بافی و منسوجات
۷۷	سفالگری و کاشیکاری
۷۸	هنرهای نمایشی
۷۹	مجسمه‌سازی
۷۹	هنرهای صناعی
۸۰	تاریخ هنر اسلامی
۸۰	صدر اسلام و خلفای راشدین
۸۱	سوریه و فلسطین در دوره امویان
۸۳	عراق، ایران و مصر در دوره عباسیان
۸۵	تونس و مصر در دوران اغلبیان و فاطمیان
۸۸	مغرب و اسپانیای اسلامی
۹۰	ایران و آسیای مرکزی در دوران غزنویان و غوریان
۹۲	ایران و آسیای مرکزی در دوران ایلخانیان
۹۴	ایران و آسیای مرکزی در دوران تیموریان
۹۶	آسیای صغیر در دوران عثمانی
۹۹	ایران در دوران صفوی
۱۰۰	هند در دوران گورکانیان
۱۰۲	ایران در دوران زند و قاجار
۱۰۶	دوران معاصر
۱۰۷	هنر در قرن نوزدهم اروپا
۱۱۰	نئوکلاسی سیزم
۱۱۱	رومانتی سیسم

۱۱۶		منظره سازان رومانتیک
۱۱۹		مکتب باربیزون
۱۲۰		رنالیسم
۱۲۴		امپرسیونیسم
۱۳۰		پست امپرسیونیسم
۱۳۴		سرچشمه های پیکر تراشی نوین
۱۳۷		هنر آفریقا
۱۳۷		هنر پیش از تاریخ آفریقا
۱۴۲		هنر قبیله ای آفریقا
۱۵۳		بیست نقاشی برتر تاریخ هنر
۱۶۶		فهرست منابع

مقدمه:

تاریخ هنر به سرگذشت هنرهای تجسمی، نمایشی، شنیداری و کلامی اشاره دارد و به سیر تحول آن در گذر تاریخ می‌پردازد. نقطه آغاز تاریخ هنر در جهان، هنر ماقبل تاریخ و آثار هنری غارنشینان — اغلب نقاشی‌ها و مجسمه‌های بدوی (به انگلیسی: primitive) و ابتدایی از حیوانات و انسان‌ها — است. علاوه بر هنر ابتدایی، تاریخ هنر را می‌توان بر اساس منطقه به چند عرصه تقسیم کرد. هنر خاور باستان در سرزمین‌های خاورمیانه و هندوستان، هنر یونان باستان و روم باستان، هنر بیزانس، هنر اسلامی، هنر خاور دور، هنر قرون وسطا در دوران استیلای کلیسا بر اروپا، هنر دوره رنسانس، هنر نوین غربی و در نهایت هنر نوگرایی دوران جدید در قرن بیستم از آن جمله‌اند. به عقیده پژوهش‌گران غربی تاریخ هنر، هنر ابتدایی می‌تواند هنر انسان‌های معاصر را که سبک زندگی و فرهنگی بدوی دارند، در کنار هنر انسان‌های ماقبل تاریخ در برگیرد. برخی این نگاه پژوهش‌گران غربی را ناشی از سلطه فکری خاصی می‌دانند که آن‌ها در برخورد با سایر تمدن‌ها و براساس توسعه‌های مادی و فن‌آورانه تمدن غربی برای خود قائل هستند.

هنر پیش از تاریخ

هنر در دوران ماقبل تاریخ، هنری ابتدایی و بدوی بود که توسط انسان‌های غارنشین قبل از ورود به تمدن خلق شده‌است. این دوران می‌تواند از ده‌ها هزار سال قبل از میلاد مسیح شروع شده و تا دوران ظهور تمدن‌های بین‌النهرین ادامه داشته‌باشد. از نظر تاریخی این دوران به چند بخش تقسیم می‌شود.

دیرینه‌سنگی و پارینه‌سنگی میانی

نوشتارهای اصلی: دیرینه‌سنگی و پارینه‌سنگی میانی
(از ۷۵۰ هزار سال قبل از میلاد مسیح تا ۴۰ هزار ق. م)

پارینه‌سنگی پایانی

(بسته به مکان جغرافیایی تمدن از ۴۰ هزار ق. م تا ۱۰ هزار ق. م) در بخش آخری دوره پلیستوسن

به دوره‌ای گفته می‌شود که ابزارها یا صلاح‌های ابتدایی با سنگ ناصاف توسط بشر ساخته شد. هنر این دوران شامل نقاشی بر سقف و دیوار غارها و نیز گاهی کنده کاری روی سنگ است. قدیمی ترین نقاشی‌ها مربوط به ۳۰ هزار پیش در دیواره غارهای باستانی فرانسه و اسپانیا کشف شده‌اند؛ بیشتر از گاو، گوزن و اسب که گاهی حاوی نقش انسان هستند و موضع «شکار» را در نقاشی پدیدار می‌کند. در این دوران، تقدس ابزارهای هنری و وسایل نقاشی نیز دارای اهمیت است؛ گویا انسان غارنشین از نقاشی حیوان‌ها برای تسلط بیشتر بر شرایط شکار سود می‌برده‌است و به همین دلیل نقاشی و ابزارش موهبتی مهم و حیاتی تلقی می‌شد.

بارزترین و شناخته شده‌ترین آثار باقیمانده از این دوران، مجسمه ۱۰ سانتیمتری از ونوس مربوط به ۲۶ هزار قبل از میلاد (یافت شده در اتریش) و نمادهای فرج کنده‌کاری شده روی سنگ آهک مربوط به ۳۳ هزار سال پیش از میلاد در فرانسه هستند.

نوسنگی

(بسته به مکان جغرافیایی تمدن از ۸۰۰۰ ق. م تا ۱۵۰۰ ق. م) انسان ابزار مورد استفاده خود را با سنگ صیقل خورده می‌سازد. بشر در این دوره به کشاورزی و دامداری دست پیدا می‌کند.

هنر این دوران سفالگری رنگی و نیز پیکره‌های کوچک اندام و ساخت مهر با خاک رس نرم است.

هنر بین‌النهرین

در بین‌النهرین و تمدن‌های سومر، اکد، بابل و آشور اولین حضور هنر در کنار تمدن مشاهده می‌شود. همزمان با هنر مصر باستان و هنر هند باستان، و همچنین تمدن‌های باستانی ایران

اصلی‌ترین نمود هنر در میان تمدن‌های بین‌النهرین، ظروف سفالی است. آغاز هنر سفالگری را می‌توان در ظروف گلی یافت شده از ایران و سوریه جست که قدمت بسیاری از آنها به هزاره هشتم پیش از میلاد می‌رسد. این ظروف گلی، با دست ساخته شده‌اند و با گرمای طبیعی آفتاب خشک شده‌اند و هیچ کدام دارای لعاب و رنگ نیستند. این در حالی است که در بین سال‌های ۴۰۰۰ تا ۵۰۰۰ پیش از میلاد، آثاری هنری یافت شده‌است که با چرخ سفالگری و به صورت حرفه‌ای طراحی و ساخته شده‌اند